

LUNDS
UNIVERSITET

Socialhögskolan
augusti 2017

Välkommen till kursen ”Socialt arbete som mobilisering och entreprenörskap”!

Mobilisering och entreprenörskap är ord som andas handlingskraft. Vi hoppas att kursen skall innebära många stimulerande reflektioner, diskussioner och möten. En vision med kursen är att bidra till en utveckling i socialt arbete som erkänner den kunskap och de resurser som drabbade grupper i samhället besitter. Entreprenörskap kan i kursen ses som ett medel för dessa gruppers mobilisering.

Kursen kommer att inrymma praktiska inslag av gemensam projektutveckling såväl som enskilda reflektionsuppgifter. Studenter som går kursen ”Socialt arbete som mobilisering och entreprenörskap” går antingen kursen som en valbar del av sjunde terminen under socionomutbildningen (SOPM04) eller som en fristående kurs som en del av en masterutbildning (SOAN39).

Kursen är indelad i tre delmoment. Under de tre första veckorna kommer vi att fördjupa oss i teorier om social exkludering och inkludering, men även i teorier om mobilisering, makt, motstånd, entreprenörskap och projektutveckling. Denna del innehåller ett fåtal föreläsningar men bygger framförallt på egna litteraturstudier med efterföljande litteraturseminarium. Efter det inledande kursmomentet följer knappt fem veckor av praktiskt utvecklingsarbete som sker i samarbete med ett antal brukar- och intresseorganisationer. Detta kursmoment bygger på en vision om att vetenskaplig kunskap kan berikas av kunskap som bygger på personliga erfarenheter av utanförskap och marginalisering. Under detta delmoment tillkommer upp till femton studenter från våra samarbetsorganisationer som går en parallell uppdragsutbildning (SOAU04). Den sista delkursen, som pågår under en vecka, består av examination i form av en individuell reflektionsuppgift samt seminariebehandling av denna uppgift. För en mer ingående beskrivning av de olika momenten, se bifogade handlingar.

All schemalagd undervisning är obligatorisk och vi vill att du hör av dig via mail eller telefon om du är förhindrad att komma. Om du missar en föreläsning förväntas du själv kompensera detta genom att exempelvis be att få kopiera någon kamrats anteckningar. Vid

andra tillfällen som exempelvis grupparbeten eller presentationer krävs kompletteringsuppgifter vid frånvaro.

Genom att gå kursen är du en del av ett förändrings- och utvecklingsarbete som har pågått på Socialhögskolan sedan år 2005. Lärare som arbetar på kursen har byggt upp ett internationellt nätverk bestående av andra socialarbetarutbildningar som på olika sätt har fört in samarbete med brukarorganisationer i undervisningen. Vi har även ett nära samarbete med de organisationer som medverkar under delmoment två och anordnar bland annat regelbundna Alumni-träffar – för och med gamla studenter. Du kan läsa mer om vårt internationella nätverk på www.powerus.se .

Varmt välkommen till kursen!

Cecilia Heule & Arne Kristiansen

Cecilia.Heule@soch.lu.se

0707 - 434 001

Arne.Kristiansen@soch.lu.se

076 - 0086280

INFORMATION OM DELMOMENT ETT

28 AUGUSTI – 15 SEPTEMBER

Litteraturstudier

De flesta veckorna under mobiliseringskursen kräver hög närvaro i klassrummet och engagemang för gemensamma uppgifter. Men under de första tre veckorna bedriver du självständigt litteraturstudier av kurslitteraturen inför de gemensamma veckorna. Använd tiden efter de inledande föreläsningarna till att läsa litteraturen som ingår i kursen. Nedan redovisas vilken litteratur som gäller under de första veckorna. Under delkurs tre förväntas ni vara väl förtrogna med denna litteratur, då ni skall utgå från centrala teorier i ett individuellt reflekterande paper. Ni skall diskutera teorierna i minst tre av nedanstående böcker.

Gruppuppgift

Inför litteraturseminariet den 13 september kommer ni att arbeta i grupper och bearbeta den litteratur som är knuten till kursen. Varje grupp kommer att fokusera på en av de fem nedanstående böckerna:

Heidegren, Carl-Göran (2009) *Erkännande*, Liber, Malmö

Havey, David (2011) *Ojämlighetens nya geografi: texter om stadens och rummets förändringar i den globala kapitalismen*, Atlas, Stockholm

Lilja, Mona & Vinthagen, Stellan (red.) (2009) *Motstånd*, Liber, Stockholm

Tilly, Charles (2000) *Beständig ojämlikhet*, Arkiv, Lund

Tronto, Joan (2009) *Moral Boundaries. A Political Argument for an Ethic of Care*, Routledge, New York

Vid ett grupparbete förväntas ni tillsammans reflektera över följande frågeställningar med utgångspunkt i den bok som er grupp har fått i uppgift att redogöra för:

1. Recensera boken fritt efter eget tyckande. Vad fick du ut av att läsa denna bok?
2. Vilken syn har författaren/ författarna i boken på möjligheter till förändring i organisationer och i samhället?
3. Tar boken upp områden som inte utbildningen tidigare har tagit upp?
4. Vad står det om möjligheter till förändrade villkor för utsatta grupper i samhället?
5. Redogör för vad bokens författare skriver om makt och maktförhållanden.
6. Innehåller boken några tankar om kunskap och kunskapsutveckling? Redogör för dessa.
7. På vilket sätt tror du att du kan ha användning av boken under kursens fortsatta veckor?

Vi vill att var och en mejlar era skriftliga förberedelser inför grupparbetet till Arne och Cecilia senast fredagen den 8 september. Dessa ligger sedan till grund för era diskussioner i grupparbetet.

Grupparbetena kommer att redovisas utförligt i halvklass under den 13 september. Tanken är att vi under litteraturseminariet kommer att vara väl förberedda för en givande diskussion om centrala frågor i kursen utifrån samtliga böcker. Vid frånvaro vid litteraturseminariet förväntas du göra en skriftlig redogörelse över samtliga böcker utifrån ovan nämnda frågeställningar.

Individuell uppgift

Vi vill att du författar *en reflekterande och litteraturfördjupande essä*. Du har en ganska stor frihet som författare att utforma din uppgift, även om kurslitteraturen i sedvanlig ordning ska användas. Du kommer att utgå från erfarenheter och reflektioner från den gemensamma femveckorskursen. Uppgiften görs i två steg. I slutet av delkurs ett (15 september) skall du lämna in en skiss på c:a 3 sidor där du funderar över och diskuterar dina förväntningar inför de gemensamma veckorna av utvecklingsprojekt. Vad kan det finnas för möjligheter och svårigheter att arbeta på ett så gränsöverskridande sätt i socialt förändringsarbete. Ta hjälp av kurslitteraturen. Denna uppgift ligger till grund för den slutgiltiga uppgiften. Tänk på följande frågeställningar:

1. Hur tror du att undervisningen kommer att skilja sig från tidigare studier på Socialhögskolan?
2. Vad tror du kan göras för att deltagarna skall kunna gå kursen på så lika villkor som möjligt?
3. Vilka möjliga hinder ser du för ett gemensamt förändringsarbete?
4. Fundera gärna över makt, kunskap och gränsdragning.

Mejla uppgiften till cecilia.heule@soch.lu.se och arne.kristiansen@soch.lu.se.

Avlutande individuell uppgift

I slutet av den gemensamma kursen, efter projektpresentationerna blir det åter dags att uppta de personliga reflektionerna. Ni skall då diskutera och reflektera över de gemensamma utvecklingsveckorna, vad ni har lärt er samt hur ni ser på möjligheter och hinder att arbeta med denna typ av utvecklingsarbete. Gå tillbaka till den första uppgiften och jämför med vad er utgångspunkt var då. Uppgiften mailas till cecilia.heule@soch.lu.se och arne.kristiansen@soch.lu.se **senast den 23 oktober samt till den klasskamrat som skall kommentera din uppgift**. Dina reflektioner (på ca 6 sidor) kommer att granskas av en klasskamrat. På examinationsseminariet den 25 oktober kommer era paper att seminariebehandlas. Det kommer att vara ont om tid, och varje paper kommer att diskuteras under ungefär 15 minuter. Den som har läst in sig på din uppgift kommer att leda diskussionen. Ni kommer att få skriftlig feedback inom ett par veckor från den examinerande läraren.

Tiden under de gemensamma veckorna går väldigt snabbt, och ett tips till er är att föra några korta dagboksanteckningar varje dag om händelser som ni är med om. Det händer mycket, och sådana anteckningar kan vara väldigt bra att ha vid skrivandet av slutuppgiften. Observera att slutuppgiften också är en litteraturfördjupande uppgift, och vi förväntar oss att du använder kurslitteraturen.

INFORMATION OM DELMOMENT TVÅ

18 SEPTEMBER - 17 OKTOBER

Kursens grundidé

Under delkurs två tillkommer cirka 15 studenter som har rekryterats från olika brukar- och intresseorganisationer. Nytt för i år är att en del av dem är socionomer som arbetar i individ och familjeomsorgen i Helsingborgs kommun. De går en uppdragsutbildning som löper parallellt med vår kurs. Den gemensamma plattform som kursen erbjuder kan ses som ett exempel på att det är möjligt att skapa nya gränsöverskridande inkluderande strukturer. Kursen bygger på en vision om att vetenskaplig kunskap kan berikas av kunskap som bygger på personliga erfarenheter av utanförskap och marginalisering. Vi har, genom vår erfarenhet av att bedriva denna form av gemensam kunskapsutveckling sedan 2005, sett många vinster för inblandade parter.

Socionomstudenter

- får ta del av många berättelser om hur det är att befinna sig på ”andra sidan”, vilket erbjuder nya möjligheter att ifrågasätta och reflektera över den egna rollen i socialt arbete. Dessutom ges möjlighet att lyfta fram egna erfarenheter som en tillgång i den professionella identiteten.
- blir i högre grad medvetna om den egna professionella diskursen – och om möjligheter och svårigheter som kan förekomma då grupper som har erfarenhet av marginalisering ska inkluderas i en meningsfull praktik.
- får genom de olika medverkande brukarorganisationerna en mängd exempel på hur socialt arbete kan organiseras för att åstadkomma social mobilisering.

Brukarorganisationernas medlemmar

- får möjlighet att delta i Socialhögskolans kunskapsutveckling.
- får inblick i vetenskapliga teorier och språkbruk, vilket kan vara viktigt för att driva intressepolitiska frågor.
- blir en del av den plattform som akademien utgör för utbildning, dialog, diskussioner och kunskapsutveckling. Detta är naturligtvis extra viktigt för exkluderade och marginaliserade grupper i samhället.
- får kunskap och erfarenhet av utvecklingsarbete i projektform.

Socialhögskolan och dess lärare

- får tillgång till ett nytt pedagogiskt verktyg som möjliggör att olika kunskapskällor – vetenskapliga teorier och personers egna erfarenheter av utanförskap – kan mötas på ett meningsfullt och fördjupat sätt. I år inkluderas även praktikers kunskap, som är aktiva inom socialt arbete.
- kan i handling omsätta teorier om social mobilisering, samhällsarbete och empowerment och skapa en situation som i sig blir ett exempel på hur social inkludering är möjlig.
- kan genom de olika brukarperspektiv som tas in genom uppdragsstudenterna formulera nya och relevanta forskningsfrågor.
- ges möjlighet att skapa tillitsfulla relationer med olika samhällssektorer, vilket inbjuder till innovation och entreprenörskap – begrepp som visserligen är i ropet inom en del andra discipliner, men som traditionellt inte har varit så vanliga på Socialhögskolor i Sverige.

Vi har arbetat på att skapa ett nätverk med stor täckning inom olika typer av brukar- och intresseorganisationer. Nedanstående tabell visar vilka organisationer som har varit representerade i våra kurser sedan 2005.

Organisationer och antal uppdragsstudenter som deltagit i Mobiliseringskursen HT05-HT15 (Siffror inom parenteser avser kvinnor/män).

Termin + kursort	Uppdragsstudenter	Socionom-studenter	Masterstudenter	Organisationer
HT05 (L)	10 (5+5)	29 (23/6)	0	Attention, Basta, Comintegra, Fontänhuset M.
VT06 (L)	11 (3+8)	27(24/3)	0	Attention, Basta, Comintegra, Dianova, Fontän-huset M., Islamic center, Romernas riksförb.
HT06 (L)	12 (4+8)	14 (14/0)	0	Överviktigas riksförb., Uma Bazaar, Stulen Barndom, Skånes stanningsför., Romska rådet, RFHL, Fontänhuset M., Comintegra, Basta
VT07 (L)	13 (5+8)	33 (29/4)	0	Attention, Basta, Comintegra, Dianova, En dag i taget, FMIS, Fontänhuset M., LIFS, Tandvårds-skadeförb., Uma Bazaar, Överviktigas riksförb.
HT07 (L)	14 (3+11)	16 (12/4)	0	Attention, Basta, Comintegra, Dianova, Fontänhuset M., LIBRA, RFHL, RSMH, Ängestsyndromsällskapet
VT08 (H)	12 (6+6)	23 (17/3)	2 (0+2)	Dianova, Fontänhuset Hbg, Fontänhuset M., Fria Sällskapet Länkarna, Hjärnskadeförb. Hjärnkraft, RSMH, Unga KRIS,
HT08	Kursen gavs inte.			
VT09 (L)	12 (4+8)	17 (8+9)	1 (1+0)	Comigen, Dianova, ERIS, Fontänhuset M., RSMH, Sv. Brukarför.
HT09 (L)	13 (5+8)	24 (20+4)	5 (4+1)	Comigen, Dianova, Fontänhuset M., RSMH, Utmanarna
VT10	Den gemensamma kursen gavs inte. SOPM04 gavs i Helsingborg			
HT10	Den gemensamma kursen gavs inte. SOPM04 gavs i Helsingborg			
VT11 (L)	8 (6+2)	33 (31+2)		Dyslexiför. Runstenen, Fontänhuset M., Hjärnkoll, RFHL, Utmanarna + Student utan org.
HT11 (L)	11 (6+5)	15 (12+3)		Attention, Comesta, Comigen, Comintegra, Fontänhuset M., Qvinnokulan-RFHL, RSMH, Tänk Om, Utmanarna, Våga Va
VT12 (H)	8 (3+5)	24 (18+6)	2 (1+1)	G7, RFHL, RSMH, SHEDO, Ängestsyndromsällsk.
HT12 (H)	15 (6+9)	32 (25+7)	2 (2+0)	Brukarrådet Landskrona, Dyslexiför. Runstenen, Fontänhuset Hbg, Fontänhuset, Laholm, Metadonpatientför., Qvinnokulan, RFHL, Utmanarna, VågaVa, Student utan org.
VT13 (L)	18 (8+10)	14 (10+4)	3 (2+1)	Dianova, Fontänhuset Lund, Fontänhuset M., Fria Sällskapet Länkarna, Metadonpatientför., RFHL, RSMH Lund, RSMH Malmö, Vilja & Styrka, X-cons, Student utan org.
HT13 (L)	10 (7+3)	12 (10+2)	3 (2+1)	ATSU Skåne, Autism- & Aspergerförb., Fontänhuset, M., G7, Maskrosföräldrar, RSMH, VågaVa, Student utan org.
VT14 (H)	7 (4+3)	24 (20+4)	1 (1+0)	Comigen, Fontänhuset M., G7, KRIS Hbg, VågaVa
HT14 (H)	9 (5+4)	23 (20+3)	1 (1+0)	RSMH, Qvinnokulan, Sv Brukarför.
VT15 (L)	13 (5+8)	22 (20+2)	1 (0+1)	Comigen, Utmanarna, Qvinnokulan
HT15 (L)	9 (3+6)	16 (12+4)	2 (0+2)	Comesta, Fontänhuset M, Fontänhuset Lund, RSMH, Maskrosföräldrar, Comigen, Svenska Brukarföreningen

18 kurser 13 Lund 5 Hbg	205 (88+117)	398 (328+70)	23 (15+8)	Uppdragsstudenter från 48 organisationer

En rörlig kurs

Du som har valt en kurs med inriktning mot mobilisering och entreprenörskap är säkert helt inställd på att detta inte är en kurs där allt är förutsägbart och spikat i förväg. Även om vi försöker att planera så noggrant vi kan, måste vi lämna utrymme åt improvisation och rörlighet under dessa veckor. Vi ber dig därför att vara flexibel och kreativ då det gäller att lösa våra gemensamma uppgifter under kursen. Kursen ställer högre krav på individuellt ledarskap av samtliga deltagare, än vad de flesta andra kurser gör. Vi förväntar oss därför att du som student tar ett ansvar – inte bara för dina egna uppgifter och drömmar, utan även för att vi verkligen lyckas inkludera och mobilisera varandra.

Presentationer

Under de första veckorna kommer samtliga studenter att få göra en presentation inför klassen. För samtliga studenter – alltså socionomstudenter, fristående studenter och uppdragsstudenter – gäller att under cirka femton minuter berätta något på temat ”Vem är jag och vad vill jag i socialt arbete”. Studenterna som kommer från olika brukar- och intresseorganisationer kommer under dessa veckor också att ges tid och möjlighet att presentera sina organisationer. Utöver personliga berättelser om de erfarenheter som uppdragsstudenterna bär på, innebär dessa presentationer att vi får en mängd exempel på hur socialt arbete kan organiseras utöver de – i våra sammanhang – mer traditionella sociala institutionerna. Att alla träder fram i dessa personliga presentationer har visat sig var mycket viktigt för att skapa ett förtroendefullt arbetsklimat och att bryta eventuella fördomar som kan finnas.

Föreläsningar

De första veckorna inrymmer även ett antal föreläsningar. Förbered dig gärna genom att läsa den tillhörande kurslitteraturen.

Framtidsverkstad

Mitt i kursen, 28-29 september, kommer vi att åka på internat (till Skåne Tranås på Österlen) för att under två dagar arbeta med en metod som heter Framtidsverkstad. Under dessa dagar kommer projektidéer att arbetas fram som ni sedan kommer att fortsätta att arbeta med i grupper under de resterande veckorna av denna delkurs. Detta brukar vara en mycket viktig del av kursen, dels för att vi hinner så mycket under dessa dagar, dels då miljön erbjuder många trevliga stunder tillsammans. Skolan täcker alla utgifter, utom er resa dit, som kommer att ske genom samåkning. Vi återkommer med mer information om detta tillfälle vid kursstarten.

Projektkunskap

Under de två veckor som följer efter internatet och Framtidsverkstaden på Österlen kommer arbetet till stor del att fokuseras på att i grupp arbeta fram era projektplaner. Under tiden som ni arbetar med projektplanerna kommer ni att erbjudas handledning vid ett par tillfällen. Räkna med att det kommer att bli två arbetsintensiva veckor. Projektplanerna kommer att presenteras för en extern projektpanel den 17 oktober. Projektpanelen består av forskare, politiker och representanter från olika praktiska verksamheter.

INFORMATION OM DELMOMENT TRE

Kursens sista del består av examination genom en individuell skriftlig hemuppgift och seminariebehandling av denna.

Examinationsuppgift

Se instruktioner ovan. Inför uppgiften kommer du att få veta vilken av kamraternas uppgifter som du skall kommentera vid examinationstillfället.